

چراغها خاموش است گروهی از جوانان مشغول پایکوبی و رقص هستند. برپاکننده پارتی گوشه ای از سالن ایستاده است و در زیر نور کم رنگ و ضعیف به مهمانان جوانش نگاه میکند. چند ساعت است که آنان مشغول رقص هستند و هیچکدام دست از فعالیت برنداشته اند. عرق از سرورویشان جاری است. چند دختر و پسر جوان، دست به سوی بطری مشروب می برند تا کمی از عطشی را که به جانیشان نشسته است فرو بنشانند. افشین در میان تمام میهمانان انگار از همه سرتتر است. تیپ زیبایی که دارد باعث شده تا صاحب پارتی از طریق او دهها جوان را به این محل بکشاند و با فروش قرصهای اکس پول خوبی به جیب بزند. افشین احساس گرمای شدیدی میکند. یک لحظه به سوی پنجره میرود و در یک چشم به هم زدن از بالای برج به پائین سقوط میکند.

آیا تا بحال در مورد قرصهای شادی چیزی شنیده اید؟ آیا تا بحال در میهمانیهای با عنوان اکس پارتی شرکت کرده اید؟ بله در نهایت تاسف و ناباوری ناگزیریم اعتراف کنیم که اکستاسی در قالب قرصهای شادی بخش به طاعون خفته ای در عصر ما بدل گردیده است.

اکستاسی چیست؟

ترکیب MDMA یا ۳ و ۴ دی اکسی مت آمفتامین که به نام های اکستاسی، اکستازی، XTC، E (و X اکس) معروف است در ایران به نام قرص های شادی آور شناخته می شود. این ماده در سال ۱۹۱۴ در آلمان به عنوان قرص های کم کننده اشتها مورد استفاده قرار گرفت که به علت اثرات آن از رده خارج شد. این ماده که به صورت قرص های خوراکی و جویدنی، کپسول و مواد تدریجی موجود است در ایران بین ۴ تا ۲۰ هزار تومان و با مارک های مرسدس بنز، میتسوبیشی، \$، KO و صلیب موجود است و به فروش می رسد.

اکس چگونه اثر می کند؟

قرص های اکستاسی با تأثیر گذاشتن مستقیم روی مغز باعث توهم می شوند. پس از مصرف اکستاسی فرد احساس می کند که انرژی افزایش یافته و برای ارتباط با دیگران تمایل بیشتری احساس می کند. دست و دلباز و یا به یکباره عاشق می شود. هوشیاری و درک موسیقایی اش زیاد می شود و به در آغوش گرفتن و بوسیدن دیگران تمایل دارد. وقتی کسی اکس مصرف می کند دوست دارد که به شدت فعالیت کند و یا مثلاً برقصد». توی مهمانی اکس پارتی بود! تازه کله اش داغ شده بود، ساعت ۳ نیمه شب بود، تلفن را برداشت و به نوه خاله زن دایی اش تلفن کرد و به او گفت که عاشقش شده! در حالیکه تنها یکبار آن هم سه سال پیش او را دیده بود.»

اینک می خواهم با چشمانی باز به اعماق وجود انسانها سفر کنم و راز کشف نشده ی وجودی انسانها را کشف کنم. شادی و آرامش و خنده، مضحکه دست جوانان تیپلیکس ، ژل مو، شلوار های کتانی پاره پاره ، ارزشهای معنوی زیر سؤال رفته ، رویای ناتمام رسیدن به برج ایفل یا آبشار نیاگارا، گاهی آرزوهای بر باد رفته، این جوانان به اصطلاح خوش تیپ انگار قلبم را فشار می دهد.

معنی آرامش را نمی دانم ذهنم مغشوش است که چرا ما جوانان آرامش را در خنده های مستانه بی هدف جستجو می کنیم . ما انسانها اگر خوب در زوایای پنهان ذهن خود کنکاش کنیم می دانیم که اگر لحظه ای سجاده سبز رسیدن به معبود را در پیش روی خود پهن کنیم به جای اینکه قرصهای مصنوعی آرام بخش را به اعماق وجودمان بفرستیم و خود را در لجنزار خنده های مستانه رها کنیم با این سجاده ی سبز جادویی بر آسمان پرواز می کنیم و تپشهای قلب نا آراممان آرام می گیرد.

آرامشی که با هیچ چیز دیگری بدست نمی آید آرامشی که همیشگی است، واقعی! حضور خدا وقتی پررنگ شد دیگر این شادی های دروغین رنگ می بازند و رنگ آبی حضور معبود شادی واقعی را به ما می دهد. کاش به جای خوردن قرص های شادی آور قرصهای معبود شناسی به اعماق دل می فرستادیم. کاش خدا رامی شناختیم، کاش لذت حضور او را با هیچ چیز عوض نمی کردیم. حضوری که دریای طوفانی وجودمان با یادش آرام می گیرد و فریاد های خسته روحمان در میان این آرامش و حضور سبز گم می شود.

قرصهای معروف اکستازی:

مصرف قرصهای شادی آور، افزایش خطر ابتلا به ایدز با افزایش مصرف قرصهایی توهم زا و انرژی زا چون اکستسی و شیشه و.. در ایران، خطرات مصرف این مواد بیشتر آشکار می شود. به گزارش روزنامه گاردین چاپ انگلیس بیشتر از ۶۰ درصد از معتادان به مواد مخدر در کشورهای آسیایی ناقل ویروس ایدز هستند و این آمار در حال افزایش است. در برنامه امشب دکتر آذرخش مگری روانپزشک و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران، خانم فریبا سلطانی فیزیولوژیست و از مسئولان درمانی اعتیاد در دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل در وین در مورد قرصهای توهم زا یا شادی آور در مصاحبه با رادیو فردا توضیح می دهند. در کنار اینها چند جوان ایرانی به تشریح حالات خود پس از مصرف این قرصها می پردازند.

مریم منظوری (رادیو فردا): «میری توی فضا، هایپر هایپر می شی، توپ توپ می شی».

اینها توضیح مصرف کننده های قرصهای معروف اکستسی در ایران است. قرصهایی با اسمها و قیمت‌هایی مختلف. چند تن از دوستان جوان برنامه نگاه تازه که این قرصهای شادی آور را امتحان کرده اند، یا از دوستانشان چیزهایی شنیده اند، در مورد حالاتشان پس از مصرف این قرصها تعریف کردند.

شهاب یک دانشجوی ۲۱ ساله در جمهوری چک می گوید: یک حالت سه بعدی داری و حساسیت مغز به بالاترین حد خودش می رسد، سرعت نور پایین می آید و بیشتر با خودت حال می کنی و می ری توی فضا. پیام دانشجوی ۲۱ ساله تهرانی نیز می گوید: این قرصها خیلی انرژی می دهد و می توانند با آن بالا و پایین بپرند و احساساتی می شوند و توهم زا هم هست.

به گزارش روزنامه گاردین چاپ انگلیس بیشتر از ۶۰ درصد از معتادان به مواد مخدر در کشورهای آسیایی ناقل ویروس ایدز هستند و این آمار در حال افزایش است.

دکتر آدرخش مکرری روانپزشک و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی دانشگاه تهران، در مورد قرصهای توهم زا یا شادی آور به رادیو فردا گفت وقتی صحبت از

قرص می شود نباید این تصور پیش بیاید که اینها در یک کارخانه دارو سازی و زیر نظر متخصص تولید می شوند.

دکتر آذرخش مکری: اکستازی هم جزو دسته محرکها تلقی می شود و هم جزو دسته تا حدی توهم زاها. افرادی که آن را مصرف می کنند، دچار حالت نشاط کاذب، سرخوشی، افزایش انرژی، پر حرفی، و حالتهای مشابه می شوند. ترکیب دیگری که به نام شیشه معروف است کمتر توهم زا است ولی خاصیت محرکی و انرژی زایی آن از اکستازی بیشتر است.

یکی از راههای اصلی ابتلا به ویروس HIV و بیماری ایدز انجام رفتارهای جنسی پر خطر است و الان هم افزایش مصرف داروهای توهم زا، به موازات شیوع بیماری به شدت باعث نگرانی متخصصان شده است.

دکتر آذرخش مکری: اینها چون محرک هستند معمولاً نیروی جنسی را زیاد می کنند و به دلیل به وجود آوردن اعتماد به نفس کاذب، رفتارهای پر خطر و بی بند و بار بیشتر دیده می شود. از لحاظی هم خطر و عوارض رفتارهای خود را کمتر درک می کنند و با این مکانیسمها می تواند باعث افزایش ابتلا به ویروس HIV شود. خوشبختانه این پارامتر هنوز در کشور ما به عنوان عوامل عمده مشکل ساز در زمینه HIV و ایدز نیست و فکر می کنم هنوز فرصت هست که بتوان از این طرز شیوع جلوگیری کرد.

فربیا سلطانی فیزیولوژیست و از مسئولان درمانی اعتیاد در دفتر مبارزه با مواد مخدر و جرم سازمان ملل در وین نیز گفت هنوز اطلاعات علمی زیادی در باره رابطه مصرف اکستازی و شیوع HIV نداریم و تحقیقات زیادی صورت نگرفته است. وی می گوید هر ماده ای که باعث شود انسان نتواند تصمیمات درست بگیرد، باعث می شود که انسان به طرف رفتارهای پر خطر جنسی و غیره پیش برود.

هنوز نتوانسته ایم ادبیات "شادی" را در جامعه تدوین کنیم

گروه اجتماعی خبرگزاری مهر - جوانی دوره ای از زندگی هر فرد است که پس از سپری شدن، همگان حسرت آن را می خورند. شاید کمتر کسی را بیابیم که چنین نباشد و در سنین میانسالی و کهنسالی همواره در حسرت زمان از دست رفته جوانی آه از نهاد بر نیآورد. شادابی و نشاط، سرزندگی و امید به آینده، سرخوشی و بی خیالی و ... از ویژگیهای دوران شباب است اما جایگاه شادی و نشاط در میان جوانان ما کجاست؟ ...

به باور جامعه شناسان یک گروه کوچک از شهروندان فکور و متعهد می توانند، جهان را تغییر دهند. زیستن در یک فضای دینی و زندگی آزاد و داشتن حق نظارت و عضویت در جامعه و ایجاد رابطه ای متقابل و نزدیک با نهاد قدرت همیشه از جمله ارزشهایی بوده است که انسانها برای رسیدن به آن مبارزه کرده اند و با رسیدن به آن شاد شده و عدم دستیابی به آنها موجب افسردگی و اضطراب بشر گشته است.

بنابراین در باز تعریف پدیده شادی لزوم بازشناسی عوامل عاطفی - ارزشی برای دستیابی به سازوکارهای منطقی جهت افزایش مولفه های شادی آفرین در جامعه بیش از پیش حائز اهمیت می گردد. خبرنگار اجتماعی خبرگزاری مهر در این باره با دکتر مجید ابهری آسیب شناس و پژوهشگر مسائل اجتماعی به گفتگو نشست است :

* جامعه ایران به واسطه حضور بیش از ۶۵ درصد افرادی که زیر ۳۰ سال سن دارند به لحاظ جمعیتی جامعه ای جوان تلقی می شود و به تبع جوانی جمعیت انتظار وجود ویژگی های یک جامعه شاد را در ذات و بطن خود می پروانند. اما بسیاری از صاحب نظران اجتماعی معتقد هستند که جامعه ایران به دلایلی خاص از شادی و نشاط به دور مانده است . البته در این میان عده ای نیز وجود دارند که براساس تعاریفی خاص معتقد هستند مولفه های شادی به میزان لازم در جامعه وجود دارد . ارزیابی شما از این مسئله چگونه است؟

- با آنکه ۶۵ درصد از جمعیت کشور ما را جوانان زیر سن ۳۰ سال تشکیل می دهند، اما به دلیل فقدان شادی و نشاط اجتماعی که به علت کشمکشهای سیاسی در کشور رخ داده است، ۲۵ درصد از این افراد در افسردگی به سر می برند. ناامیدی نسبت به آینده و مبهم بودن آینده حتی در نزد جوانان تحصیل کرده و بیکاری و همچنین وجود پدیده ای به نام کنکور ، هر چند معیار درستی برای تشخیص سواد در بین جوانان نیست ، اما موجب توقف بسیاری از جوانان مستعد کشور می شود

و همچنین تشنجاتی که به واسطه مسائل اقتصادی در میان بسیاری از خانواده های کشور وجود کلامی و رفتاری دارد. همگی موجب عدم دستیابی جوانان به ایده ها و آمال و آرزوهای خود شده و باعث تعمیق و افسردگی در بین جوانان کشور می شود.

* جدای از علل و عوامل افسردگی که شما به آنها اشاره داشتید، به نظر می رسد سطح تحلیل را باید معطوف مسائل بنیادی تری نیز دانست: زیرا بر اساس یافته های جامعه شناختی ایجاد و پیدایش شادی در جامعه معلول عوامل و شرایط پیچیده تری نیز می باشد که در این میان عوامل اقتصادی و... تنها به منزله رو بنای این عوامل تلقی می شوند. بنابراین، یافتن مولفه های اصلی در این خصوص حائز اهمیت می نماید.

- مهمترین مولفه شاد بودن " امید به زندگی " است، هر چند بر طبق آمار میزان امید به زندگی در کشور افزایش یافته است. اما من معتقدم که بر طبق آمار و ارقام نمی توان برنامه ریزی کرد. زیرا آنچه مسلم است این است که امید به زندگی باید موجب افزایش سطح شادی و پایین آمدن سطح آسیب های اجتماعی از قبیل اعتیاد و خودکشی شود، همچنین یکی دیگر از مولفه های بنیادین این موضوع رشد و بالندگی جوانان و جلوگیری از ریزش و مهاجرت جوانان به خارج از کشور است. امروزه ما در بین ۹۱ کشور در حال توسعه به لحاظ خروج مغزها مقام اول را به

خود اختصاص داده ایم. بنابراین با توجه به اینگونه آمار می توان دریافت که مولفه های شادی در کشور ما در سطوح بسیار پایینی قرار دارند.

* یکی از عمده مسائلی که در شناخت و به تبع آسیب شناسی هر پدیده اجتماعی وجود دارد، ارایه تعریف مشخص از آن پدیده به جهت شناخت ابعاد وجودی و ماهیت درونی آن پدیده می باشد. بنابراین ، به نظر شما اهمیت ارایه تعریف روشن از شادی چه تاثیری می تواند در بررسی اهرمهای کاهش و یا افزایش سطح مولفه های شادی آفرین در جامعه داشته باشد؟

- ببینید ما امروزه برای مثال با وجود گذشت ۲۵ سال از پیروزی انقلاب هنوز تعریف مشخص بر فرهنگ و ادبیات پوشاک نداریم و نتوانسته ایم دامنه رنگهای مجاز را برای جوانان تعریف کنیم. ما هنوز چاره جوییهای رابطه با جنس مخالف را برای جوانان مشخص و تعریف نکرده ایم و همچنین چارچوب شادی های مجاز برای جوانان ما روشن و مشخص نیست. امروزه ما بعد از گذشت ۲۵ سال هنوز با مشکل موسیقی و گوش دادن به موسیقی مواجه هستیم و هنوز کسی نتوانسته است دامنه استفاده از موسیقی برای ایجاد شادی را به روشنی مشخص کند. بنابراین با توجه به اینکه ما هنوز نتوانسته ایم به تدوین ادبیات شادی در جامعه پردازیم ، لذا نمی توانیم به بررسی اهرمهای کاهش و یا افزایش آن نیز پردازیم.

* به اعتقاد بسیاری از نظریه پردازان علوم اجتماعی ، نهاد خانواده متناسب با چگونگی ارتباط و طرز برخورد اعضای خود با یکدیگر در یک هم کنش اجتماعی با سایر نهادها قرار دارد. بنابراین ، تحلیل رفتار خانواده و شناخت مولفه های محیطی - روانی حاکم بر آن در این حوزه نیز می تواند راهگشای بسیاری از مجهولات قرار گیرد به نظر شما تاثیر خانواده در کاهش سطح نگرانی و اضطراب و همچنین افزایش میزان شادی در جامعه از چه راههایی امکان پذیر است و خانواده چگونه می تواند نقش خود را ایفا کند؟

- خانواده بستر اساسی و آشکار ساز فرآیندهای اجتماعی است. اساسا برای بررسی هر آسیب اجتماعی ۳ پارامتر فرد ، خانواده و جامعه در نظر گرفته می شود اما آنچه در این میان مطرح است ، این است که این ۳ پارامتر متاثر از یکدیگر هستند. یعنی ، جو خانواده متاثر از فضای بیرونی و کلی جامعه است در این میان یکسری از خانواده ها نیز وجود دارند که بسته به عوامل مختلف همیشه براحتی تسلیم شرایط بیرونی می شوند و ابتکار و خلاقیتی از خود برای ایجاد شادی نشان نمی دهند و فراهم ساختن بسترهای شادی آفرین را اموری هزینه بر تلقی می کنند . درحالیکه به لحاظ جامعه شناختی شادی های سهل الوصولی نیز وجود دارند که خانواده ها می توانند به آنها بپردازند و با تنظیم ساعات فکری جوانان و خود از تحلیل استعدادهای آنها جلوگیری کنند.

به اعتقاد من کم کاری نهادهایی که اوقات فراغت را در بر گزاری چند اردو، همایش و خبرنامه می بینند، از عمده دلایل اصلی و تعیین کننده کاهش سطح شادی در جامعه است. هر سال با آغاز فصل تابستان مسوولان ذیربط به یاد پر کردن اوقات فراغت جوانان می افتند، در حالی که این امر باید دغدغه همیشگی آنها باشد تا خلا آن موجب ایجاد بحران در بین جوانان و همچنین فراهم آوردن بسترهایی مناسب برای افزایش آسیب های اجتماعی نشود.

* همانطور که اشاره کردید خود فرد، خانواده و جامعه کلیت در هم تنیده ای هستند که در این میان نقش فرد به عنوان عنصر تشکیل دهنده هر سه بخش جایگاه خاص و ویژه ای را به خود اختصاص می دهد. بنابراین جوانان جامعه نیز در فراهم ساختن فضای سالم و بهره گیری از حداقل ها می توانند نقش مهمی را بر عهده داشته باشند. اما در این میان گاه مشاهده می شود که عده ای راه کوتاه تری را بر می گزینند، ارزیابی شما از این مسئله چیست؟

- جوانان باید بپذیرند که جامعه اساسا با شادی و نشاط مخالف نیست. بلکه آنچه جامعه مخالف آن است هزل و هرزگی است. امروزه ما شاهد رسوخ اموری به صحنه اجتماع هستیم که باید مورد توجه خانواده ها و مسؤلان واقع شود. امروزه قرصهای روان گردان تحت عنوان قرصهای شادی و نشاط آور در جامعه پخش می شود. درحالیکه نه تنها این قرصها شادی آفرین نیستند، بلکه افسردگی آور و توهم زا هستند این قرصها کمکی به نابودی غم و افسردگی نمی کنند و فقط موجب تخلیه

انرژی نهفته می شوند و در دراز مدت نیز موجب مرگ اندیشه می شوند. بنابراین جوانان باید مراقب باشند تا با توجیه غم و افسردگی و روحیه یأس از هر ابزاری استفاده نکنند، زیرا اینگونه توجیهات، دسیسه های استکباری است.

* به نظرمی رسد در این میان حلقه مفقوده ای نیز وجود دارد. چون برخی از این جوانان در توجیه رفتار خود به کمبود فضاها و فرصتهای شادی کردن اشاره می کنند. به نظر شما چه راهکاری را باید در پیش گرفت؟

- خانواده ها و نهادهای مرتبط با جوانان مانند آموزش و پرورش باید با برنامه ریزیهای کار آمد زمینه تخلیه انرژی نهفته جوانان را فراهم کنند. زیرا اگر زمینه های صحیح این تخلیه توسط خانواده و جامعه فراهم نشود، جوانان به عنوان یک نیاز غریزی و خطرناک دست به تخلیه و برآوردن نیاز خود با هر ابزاری که امکان استفاده از آن را داشته باشند، خواهند زد.

* فرهنگ هر جامعه در ترسیم ساختارها و نظام ارزشی حاکم بر آن جامعه نقش موثری دارد، در این میان عده ای ادعا می کنند که فرهنگ حاکم بر جامعه ایران فرهنگی ناشاد است و مولفه های شادی در فرهنگ اسلامی در سطح بسیار پایینی قرار گرفته است. نظر شما در این مورد چیست؟

- برخی با تلقین روحیه تمایل به مرگ و ناشادی تلاش می کنند تا دین اسلام را دین گریه معرفی کنند. بنابراین به اعتقاد من تلقین روحیه تمایل به مرگ و ترس

ناشی از عدم شناخت کافی عده ای از اسلام است. زیرا نه تنها اسلام در ذات و اساس خود هیچ تناقضی با شادی و شادمانی ندارد، بلکه تأکید مضاعفی نیز بر ایجاد جو شادی و نشاط به ویژه برای جوانان دارد. کسانی که چنین فرضیاتی را مطرح می کنند، در تفسیر اصول دین اسلام ناکار آمد هستند و ناکار آمدی و ضعف خود را به این واسطه متوجه دین می کنند و دین اسلام را یک دین ناشاد معرفی می کنند. در حالیکه دین اسلام یکی از مکاتبی است که تأکید خاصی بر شادی و شادمانی دارد و در هر موردی نیز دستورات خاصی در این زمینه ارائه می دهد. برنامه ریزان و صاحب نظران، رفتار شناسان و علمای دینی باید با استخراج مبانی دینی مربوط به نشاط از میان متون دین اسلام زمینه بروز رکود ذهنی و افسردگی را از جامعه بزدایند.

* کار گزاران حکومتی و فرهنگی در حوزه قانونگذاری و اجرا چه نقشی در این زمینه به عهده دارد؟ زیرا جوانان از فقدان سیاست های راهبردی در بخش مسائل مربوط به خود سخن می گویند و از عدم وجود عزم و اراده جدی نزد متولیان امر گلایه دارند.

- درکشور ما شادی گران و جرم ارزان است. یعنی، جوانان ما می توانند با پرداخت هزینه ای اندک مواد مخدر و یا به موارد دیگری برای ایجاد چند لحظه شادی در خود دست یابند، در حالیکه هزینه استفاده صحیح و ایجاد شادی های معقول نظیر استفاده از امکانات ورزشی و تفریحی برای سطوح کم در آمد جامعه

سنگین است. بنابراین، دولت به عنوان متولی اصلی جامعه موظف به ایجاد امکانات تخلیه انرژی جوانان است. دولت باید به این نکته توجه داشته باشد که قشر بسیار بالایی از جامعه فقیر هستند و تنها عده خاصی امکان استفاده از تفریحات هزینه بر را دارا هستند. به عنوان نمونه در شهرستانی که فقط یک خیابان اصلی وجود دارد و از امکانات تفریحی بی بهره است، جوانان چاره ای جز روی آوردن به طرق غیر صحیح برای ایجاد شادی در خود ندارند. بنابراین، انحراف به این ترتیب خود به خود به جوانان ما تحمیل می شود. دولت باید به همان دلیلی که کودکان را در مقابل بیماریها واکسینه می کند، در مقابل فساد و انحراف نیز به واکسیناسیون جامعه بپردازد.

* به اعتقاد شما واکسیناسیون اجتماعی جامعه با توسل به چه ابزارهای عملی و نظری امکان پذیر خواهد شد؟

- به اعتقاد من با تقویت باورهای دینی در جوانها و همچنین با الگوسازی عملی و به دور از تئوریهای فاقد محتوای اجرایی و تقویت پایه های ورزشی و تفریحات سالم می توان از سقوط جوانان در ورطه هولناک آسیب های اجتماعی جلوگیری کرد.

* آنچه در این میان مطرح است این است که به باور بسیاری از کارشناسان تمام این مباحث اساسا بحثهای جدید نیستند و بارها به اینگونه مباحث پرداخته شده

است. بنابراین به نظر شما این تعارض و تناقض از کجا ناشی می شود. و چرا با وجود تمامی تلاشها و پیگیریهایی که توسط بخشها و نهادهای مختلف صورت گرفته هنوز هم با اینگونه مباحث دست به گریبان هستیم؟

- دولت در خیلی از کارها از صاحبان نظران آن رشته خاص دعوت به همکاری نمی کند و کارها به کسانی که تخصص علمی و تجربی در انجام آن امور را ندارند، واگذار می شود. همچنین یکی دیگر از مسائلی که در این خصوص بیش از عامل اول خود را نمایان می کند، موازی کاری در جامعه است. امروزه ۲۳ نهاد یا بودجه های فراوان در کشور درگیر آسیب های اجتماعی هستند. اما باز هم شاهد افزایش آسیب های اجتماعی هستیم. موازی کاریها، دوباره کاریها و عدم انسجام در برنامه ریزی و تمرکز در اجرا و نظارت و نظر خواهی از جوانان و صاحبان نظران علمی و اجرایی همگی باعث کمرنگ شدن تاثیر اقدامات صورت گرفته در جامعه می شود. یعنی ما به این ترتیب فقط یک سطل آب را در کویر پاشیده ایم.

* برخی بر اساس برداشتهای خاصی که از اوضاع اجتماعی دارند معتقدند جامعه ایران سرشار از مولفه های شادی بخش است و جو به وجود آمده به دلیل رسوخ طرز تلقی خاصی است که توسط برخی رسانه ها در جامعه به وجود آمده است. شما تا چه اندازه با این مسئله موافق هستید؟

- من با اطلاع رسانی شفاف و صادقانه موافق هستم اما به عنوان یک آسیب شناس با جنجال و جو سازی و غوغا سالاری و ارایه آمار و ارقام تشنج آور و نشر یاس و ناامیدی در جامعه بدون ارایه راهکار مخالفم. زیرا جو سازی که توسط برخی رسانه های "زرد" صورت می گیرد، اهرمی برای تقویت روحیه یاس در جامعه می شود. بیان یکسری از حقایق هر چند حقیقت داشته باشد اما با بزرگ نمایی که به آن داده می شود، مولفه ای است که باعث تشدید و ایجاد یاس در جامعه می شود. - من با جو سازی مخالف هستم و معتقدم که ما باید شادی را با هزل، طنز و یا بی بند و باری متفاوت بدانیم.

این قرصها شادی بخش هستند، اعتیاد آور هم نیستند و لی

حتما اخبار رواج قرصهای شادی بخش را در تهران شنیده اید. اگر هم نشنیده اید حالا از این خبرگذاری کذایی بشنوید که بهتون بگویند از دنیا بیخبر هستید... اسم این قرصها به انگلیسی **ecstasy** هست. میگن در جنگ جهانی اول انگلیسی ها اینها را برای سربازاشون درست کردند که احساس شادی کنند، بعد از جنگ هم یک مدتی مصرف کردند دیدند در یک سالشون ۱۵ نفر مردند از آنجا جمعشون کردند. دوباره در سال ۱۹۸۰ هوس کردند تولید کنند، دیدند دوباره کشت و کشتار میکنه نه تنها جمعش کردند بلکه الان در کل اروپا قدغن هست تا آنجاییکه من میدونم. ولی الان در خیلی از کشورها هم به طور رسمی و هم بطور قاچاق تولید میشه. پس اگه خواستید بخرید ببینید که حتما آرم و مشخصات کامل را داشته باشه و از یک کانال معتبر

وارد شده باشه...هاهاهاها.میخواهید این قرصها را بخورید با من یک سفر خیالی کنید؟؟؟ پس بیا یکی بنداز بالا ... بیخیال..... بیا به حالی کنیم.از موقع ای که این ها را میخوری پس از ۴ ساعت بطور وحشتناکی احساس انرژی و شادی میکنی و اعتماد به نفست بالا میره ,احساس محبتی بی اندازه نسبت به بقیه داری , میخوای دادبزنی من همه را دوست دارم و پر حرف هم میشی وحرکات اضافه میکنی , البته میگن تو پارتی ها و خلاصه هر جایی که میخوان حسابی شنگول شن استفاده میکنند.ولی... ولی پس از چند ساعت این احساسها به سراغت میانند:بیخوابی-اضطراب-خشکی دهان و بینی-ضربان قلب بالا میره و اگه کسی یک بیماری قلبی پنهانی داشته باشه بدجوری اونو میندازه.چون زیاد فعالیت کردی احساس تشنه بودن شدید داری و هرچی آب میخوری بازهم تشنه هستی...حتی باز هم در بعضی افراد که بیماری پنهان قلب و عروق دارند این آب زیاد خوردن کار دستشون میده. گاهی احساس کاذب حرکت حشره ای را روی پوستت داری. حالا آن داستان مربوط به خوبی ها و بدی های یک بار مصرف بود , کسانی که اینها زیر زبونشون مزه میکنه و مرتب میخوان مصرف کنندبه این عقوبتها گرفتار میشوند:یکی اینکه دچار توهم بینایی میشوند یعنی اینکه مثلا صورت دوستتو میبینی که پوست نداره, بدبین میشی ..فکر میکنی دوستانات میخواهند ترا بکشند و گاهی بی دلیل میخواهی پاچه همه را بگیری..البته میگن این حالات در مواردی هست که به مقدار زیاد مصرف بشه و اینکه معمولا پس از دو هفته از بین میرود. و لی خب.. گاهی ماهها هم طول میکشد.البته ممکن است به دنبال مصرف طولانی افسردگی و حالات جنون آمیز هم

رخ دهد...البته داستان علمی و بحث روانپزشکی اینها بیش از اینهاست و لی باید عرض کنم ، در کتابهایی که در دسترس من هست زکری از میزان آمار اینها نشده . یعنی اینکه مثلاً اگر با مصرف طولانی و زیاد او دچار افسردگی و یا حالات جنون آمیز میشه .... در چند درصد مصرف کنندگان هست ، ادر ۱۰ یا در ۱۰۰۰ یا یک میلیون.. شاید یک دلیل اینکه آمریکا بزرگترین بازار مصرف مواد مخدر را در دنیا دارد و لی آمار معتاد هاشون به فراوانی مصرف این همه مواد نیست...همین چیزهاست.به هر حال داستان شیرین مواد محرک ادامه خواهد داشت .اینها خوبی ها و بدی هاش .. دیگه راستو دروغ هاش با آنهایکه میگن..و اینکه الان دارم یک موسیقی با حال گوش میدم در ضمن تایپ کردن . یک فکریایی تو سرم هست که ببینم اگه بشه آهنگهایی که فکر میکنم جالب هستند در آخر مقاله هام براتون بزارم که گوش بدین تا حسابی برین تو حس... نه اینکه download کنین که حوصله تون سر بره ..تا ببینم چی میشه شما نظری ندارین؟

کلیه مطالب زیر تنها برای آگاهی جوانان و خانواده های آنها ، از عوارض جبران ناپذیر ، مصرف این نوع مواد میباشد . به امید اینکه با مطالعه این مطالب مصرف این نوع مواد در کشورمان کاهش یابد .

آیا تا بحال نام اکستاسی را شنیده اید؟ آیا تا به حال در میهمانیهای موسوم به اکس پارتی شرکت کرده اید؟ احتمالاً در بین دوستان شما کسانی هستند که اسم

این ماده را شنیده اند یا آنرا مصرف کرده اند؟! اکستاسی در قالب قرص های شادی بخش به طاعون خفته عصر ما تبدیل می شود.

ایده ابتدائی نوشتار این مطالب نگرانی جمعی از دانشجویان پزشکی است که با توجه به شیوع مصرف این ماده در بین جوانان بر آن شدند تا تحقیقی جامع در این زمینه از بررسی عوارض مصرف تا بررسی میزان مصرف انجام دهند. آنچه در این نوشتار مشاهده می کنید نتیجه تحقیقات این جمع است که به منظور اطلاع رسانی عمومی خدمتتان عرضه می شود.

• آیا می دانید در صورت دستگیری فرد مصرف کننده یا توزیع کننده قرصهای اکس این فرد به دادگاه انقلاب ارجاع می شود و در این موارد حکم تعزیری صادر می شود؟

اکستاسی چیست؟

ترکیب MDMA یا ۳ و ۴ متیلن دی اکسی مت امفتامین که به نامهای اکستاسی، اکستازی، XTC، E (ای)، X (اکس) هم معروف است. در ایران به نام قرص شادی هم شناخته می شود. این ماده در ۱۹۱۴ در آلمان به عنوان کم کننده اشتها مورد استفاده قرار گرفت که به علت اثرات آن از رده مصرف خارج شد. در دهه ۷۰ میلادی این دارو کاربرد مجدد یافت و در روان درمانی برای کمک به بیان احساسات بیماران استفاده شد که در ۱۹۸۴ با اثبات اثرات آن روی مغز حیوانات

آزمایشگاهی، از رده خارج شد. در ۱۹۸۵ در آمریکا، مصرف آن ممنوع اعلام شد. در سالهای اخیر مصرف آن در آمریکا، در پارتی‌های شبانه موسوم به Raves به شدت افزایش یافته است که باعث نگرانی دولت امریکا شده است. در دوره زمانی خاصی در اروپا، مصرف این مواد انرژی زا و شادی‌بخش برای کاهش مصرف سایر مواد مخدر مثل هروئین تشویق شده است بطوری که مصرف آن در اروپا در ۱۹۹۵ از ۵۰۰ هزار قرص در سال به ۳۰ میلیون قرص در دو سال بعد رسیده است. ۲ درصد مردم امریکا حداقل یکبار این ترکیب را مصرف کرده‌اند. حداقل یازده و هفت دهم درصد دانش‌آموزان کلاس آخر دبیرستان در آمریکا یکبار "اکس" مصرف کرده‌اند مصرف این قرصها در ایران به خصوص در یکسال اخیر در پارتی‌های شبانه به شدت افزایش یافته است. جوانان تحصیل کرده و مرفه مصرفکنندگان اصلی این داروها هستند. لازم است عموم مردم و پزشکان با اثرات سوء مصرف این دارو آشنا شوند میزان مراجعه به اورژانس‌ها در امریکا در اثر سوء مصرف این دارو به شدت افزایش یافته است. (از ۱۱۴۳ مورد در ۱۹۹۸ به ۴۵۱۱ مورد در سال ۲۰۰۰) همچنانکه ذکر خواهد شد مشکل اصلی در مصرف این مواد عوارض مزمن آن می‌باشد. عوارض حاد مصرف بیشتر در مرتبه اول مصرف و در صورت تداخل با بعضی داروهای ضدافسردگی پیش می‌آید.

ترکیب شیمیائی ۳, ۴, MethylenedioxyMethAmphetamine یا N, Alpha,
Ethamine • DiMethyl 1,3 Benzodiazoxide با فرمول C11H15N2O

که بنامهای MDMA یا اکستاسی معروف است. اشکال رایج داروئی دارو در آمریکا بصورت قرصهای خوراکی و جویدنی، کپسول و مواد تدخینی و تزریقی موجود است. قیمت هر قرص بین ۱۰ تا ۳۰ دلار است در ایران قیمت قرص بین ۴ تا ۲۰ هزار تومان (متوسط ۱۰ هزار تومان) است که با مارکهای مرسدس بنز و میستوبیشی، \$، KO، صلیب، موجود است و به علت قابلیت ساخت آن که براحتی انجام می شود در لابراتورهای داخلی هم ساخته می شود که خطر وجود مواد اضافی در آن و عوارض آن است. هر قرص خوراکی حاوی ۸۰ تا ۱۶۰ میلیگرم MDMA است. پس از بلعیدن اثرات قرص پس از ۲۰ تا ۹۰ دقیقه بعد ظاهر شده و حدود ۲ تا ۳ ساعت اثرات آن در یک حد حفظ شده و بعد افت می کند و از ۳ تا ۲۴ ساعت اثرات آن باقیست.

اپیدمیولوژی

میزان مصرف این قرصها در آمریکا به شدت میان جوانان و نوجوانان در حال افزایش است طبق آخرین آمار تعداد کسانی که برای حداقل یکبار از این ماده استفاده کرده اند بین دانش آموزان کلاس آخر دبیرستان در آمریکا از نه درصد به دوازده درصد افزایش یافته است. دو درصد از کل جمعیت ایالات متحده حداقل یکبار اکستاسی مصرف کرده اند.

نحوه اثر در مغز

آمین‌های مغز - بویژه نوراپی نفرین و سروتونین نوروترانسمیترهای مسیرهایی هستند که کارشان بروز خلق است. با توجه به فرضیه آمینی، کاهش عملکرد این آمین‌ها باعث افسردگی خواهد شد و افزایش فعالیت آنها باعث بالا رفتن خلق می‌شود. MDMA از طرقی که ذکر خواهد شد باعث افزایش خلق و احساس نشاط می‌شود.

فرضیه تاثیر MDMA (اکستاسی) بر مغز:

۱ - افزایش آزادسازی سروتونین در سیناپس‌های مغزی

۲ - بلوک بازجذب سروتونین

۳ - افت میزان سروتونین مغز

۴ - اثرات غیرمستقیم بر میزان دوپامین مغز

عوارض پس از مصرف اکستاسی:

●● اثرات مثبت:

● افزایش شدید احساس خوب بودن در فرد

● افزایش انرژی در فرد

● احساس تمایل برای ارتباط با دیگران و احساس تعلق و نزدیکی به دیگران

- احساس عشق و سرخوشی
- دست و دلبازی
- افزایش هوشیاری و درک موسیقی
- افزایش حسهای بویایی و چشایی
- احساس تجربیات و حالات روحی جدید در زندگی
- احساس روشنائی
- تمایل برای آغوش گرفتن و بوسیدن دیگران
- به علت افزایش انرژی در افراد مصرف کنندگان تمایل برای فعالیت شدید و رقصهای طولانی دارند.
- یک تجربه: الکساندر شوگیلین بیوشیمیست آمریکایی که برای اولین بار روی عوارض این دارو کار می کرد پس از یکبار مصرف اکستاسی مینویسد کوهی که نزدیک منزل بود و هر روز آنرا می دیدم پس از مصرف اکستاسی طوری به نظرم می آمد که دوست داشتم ساعتها آنرا تماشا کنم!؛
- اثرات منفی:

- کاهش اشتها
- تغییرات بینایی
- گشاد شدن مردمکها (میدریاز) افراد مصرف کننده در محل های مصرف مثل پارتی ها با وجود کم بودن نور مجبور به استفاده از عینکهای آفتابی در شب هستند که علت آن تحریک پذیری با نور است.
- حرکات غیرطبیعی چشم (نیستاگموس)
- توهم بینایی (هالوسیناسیون)
- افزایش ضربان قلب و فشار خون (تاکی کاردی و هیپرتانسیون)
- تغییر در نظم حفظ دمای بدن
- فک زندهای طولانی (افراد مصرف کننده برای جلوگیری از حالت قفل شدن فک مجبور به مصرف آدامس هستند، تا ساعتها پس از مصرف این حالت فک زندهای غیر طبیعی موجود است).
- لرزیدن، عصبی شدن، عدم تمایل برای استراحت
- تمایل شدید برای مصرف مجدد این ماده پس از افت تاثیر اولیه
- اثرات منفی شدید:

• اثرات شدید احساسی، اختلال خواب، کابوسهای شبانه حملات ناگهانی اضطراب (Panic Attack)، دیوانگی (Psychosis)

• انقباض شدید فک و پارگی زبان در اثر فک زندهای طولانی (Trisma) در صورت بروز این حالت باید از آمپول دیازپام و یا قرصهای خوراکی آن استفاده کرد.

• عدم تمرکز، فراموشی، اختلال در یادگیری (Confusion)

• افزایش دمای بدن و کاهش آب بدن (در پارتی‌هایی که این دارو مصرف می‌شود افراد مجبور به مصرف آب فراوان و مکرر هستند و این مساله خطرات خاص خود را به دنبال دارد).

• اختلال در مکانیسم نعوظ و نرسیدن به اوج لذت جنسی (ارگاسم)

• تهوع و استفراغ

• کاهش سدیم خون در اثر مصرف زیاد مایعات (هیپوناترمی)

• سردرد و سرگیجه و تشنج

• آنمی آپلاستیک (سرکوب شدید خونسازی مغز استخوان)

• افت شدید خلق در روزهای پس از مصرف

- خستگی و افسردگی شدید تا یک هفته پس از مصرف
- احتمال اعتیاد جسمی کم است ولی احتمال اعتیاد روانی بسیار زیاد است.
- احتمال سمیت کبدی
- صدمه به اعصاب مغزی
- بزرگ شدن پستان در آقایان (ژنیکوماستی)
- احتباس ادراری (Retension)
- تخریب عضلات مخطط (رابدومیولیز) که در نتیجه افزایش دمای بدن رخ می دهد و می تواند باعث رسوب مواد حاصل از این تخریب در کلیه باعث آسیب به این ارگان شود.
- میزان بروز مرگ در اثر مصرف اکستاسی ۲ در ۱۰۰۰۰۰ مصرف کننده است.
- دختران جوان بعلت اثرات هورمونهای جنسی زنانه، در صورت مصرف اکستاسی در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به افت سدیم خون و بدنبال آن تشنج هستند. (میزان بروز SIADH در ارتباط با استروژن خون افزایش می یابد).

●● نتایج آخرین تحقیقات:

در یک بررسی انجام شده یا کمک اسکن (PET (Positron Emission Tomography که روی ۲ گروه ۱۴ نفری از مصرف کنندگان اکستازی (حداقل ۲ هفته مصرف) که هیچ داروی روان گردان دیگری مصرف نکرده‌اند و ۱۵ نفر که هیچ دارویی مصرف نمی‌کنند نشان داده شد که میزان سروتونین در مغز بشدت کاهش یافته است و سلولهای عصبی حاوی سروتونین آسیب دیده‌اند. لازم به ذکر است که افراد مورد مطالعه از لحاظ سن و تعداد زن و مرد مشابه بوده‌اند.

•• وارد منبر مع مصرف:

با توجه به اثرات اکستاسی در افزایش فشار خون و تعداد نبض و با توجه به اینکه گروهی از مردم پاسخ و واکنش بیشتری نسبت به این ماده نشان می‌دهند افراد با سابقه فشار خون بالا، مشکلات قلبی (اختلالات ضربان قلب و...) یا افراد با سابقه سکته قلبی نباید از این ماده استفاده کنند. افراد با سابقه مشکل کبدی و کلیوی نیز منع مصرف قطعی دارند. کسانی که از داروهای ضد افسردگی مثل فنلزین، ترانیل سیپرومین و ضد افسردگی‌هایی مثل پروزاک و زولوفت (Zoloft) هم استفاده می‌کنند به هیچ‌وجه نباید از اکستاسی استفاده کننده موارد مرگ ناشی از مصرف همزمان این داروها با اکستاسی گزارش شده است. علائم مسمومیت با اکستاسی (مربوط به بالا رفتن بیش از حد غلظت دارو در خون) به شکل افزایش شدید ضربان قلب، فشارخون، خستگی، گرفتگی عضلانی یا حملات حاد ترس (Panic Attack) می‌باشد. در صورت بروز علائم فوق شخص باید فعالیت را کنار گذاشته، بنشیند و مایعات (آب و آب میوه) به میزان کافی مصرف کند. در صورت بروز علائم مثل تشنج، کاهش سطح هوشیاری و ... هرچه سریعتر به مراکز درمانی مراجعه شود. در صورت مصرف همزمان قرص‌های اکستاسی با الکل عوارض ناشی از دهیدراتاسیون و کاهش آب بدن تشدید می‌شود و در عین حال عوارض اکستاسی بر خلق کاهش می‌یابد

●● در مقاله ای که در مجله نوروساینس در ۱۵ ژوئن ۱۹۹۹ به چاپ رسید، نتایج یک تحقیق بر روی میمونها به چاپ رسید. در بررسی این میمونها که برای مدت ۴ روز و روزی ۲ بار قرص Ecstasy محلول در مایعی را مصرف کرده بودند و میمونهای که فقط همین مایع را استفاده کرده بودند و پس از ۷ سال کالبد شکافی شده بودند مشاهده شد که تغییراتی در سلولهای سروتونینی مغز ایجاد شده است که در لوب فرونتال و نواحی مربوط به فکر کردن، ناحیه هیپوکامپ و نقاط عمقی مغز مربوط به حافظه بوده است. پس مشاهده می شود که مصرف اکستاسی در دراز مدت باعث ایجاد اختلال در قوه تفکر و حافظه و قابلیت یادگیری در فرد می شود. در تحقیقی دیگر مشاهده شد که پس از مصرف دارو، میزان سروتونین در مغز به میزان بیست تا شصت درصد کاهش می یابد و مشاهده شد که اثرات مخرب مغزی غیرقابل بازگشت است و تغییراتی در نورونهای دوپامینرژیک مشاهده شد.

درمان

برای درمان اعتیاد به این ماده به روان درمانی و کار سخت گروهی نیاز است. هیچ پادزهر (آنتی دوتی) برای مسمومیت با اکستاسی وجود ندارد. در صورت بروز علائمی مثل تب شدید، تشنج و تغییرات ضربان قلب (تاکی آریتمی)، درمان علامتی

است. از ترکیبات ضد افسردگی و آنتی‌سایکوتیک برای درمان عوارض در روزهای پس از مصرف استفاده می‌شود.

حشیش چیست؟

ترکیب سبز، قهوه‌ای یا خاکستری مشتق از برگ، دانه، ریشه و گل گیاه شاهدانه است که بنام‌های حشیش، ماری‌جوآنا، علف (grass)، علف هرز (weed)، مری‌جین (Mary Jane)، جام (و Pot، بنگ، گانجا، شاهدانه و...) هم معروف است. این ماده رایج‌ترین ماده غیرقانونی مورد مصرف در جهان سال است. از هزاران سال پیش می‌دانستند که حشیش اثرات نشئه‌آور دارد. هردوت مورخ یونانی (قرن پنجم قبل از میلاد) قبیله چادرنشینی را توصیف کرده است که دانه‌های شاهدانه را روی منقل سرخ کرده و با سردادن هلهله شادی از چادر خارج می‌شدند. حشیش نام مختصر بوته شاهدانه است تمام اجزاء این گیاه خاصیت روانگردان دارد که از بین آنها $\Delta 9$ - تترا هیدروکانابینول ($\Delta 9$ - THC) - فراوانتر از همه است. قوی‌ترین انواع حشیش از سرشاخه‌های گلدار گیاه یا از ترشح رزینی قهوه‌ای مایل به سیاه خشک شده برگ‌های آن که hash یا hashish نامیده می‌شود بدست می‌آید. بوته شاهدانه را معمولاً می‌برند، خشک می‌کنند و خرد کرده و داخل سیگار (که معمولاً سیگاری یا joint نامیده می‌شود) ریخته و آن را دود می‌کنند. در قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم اثرات ضد درد، ضد تشنج و خواب‌آور حشیش شناسایی شده بود. در دهه چهارم قرن بیستم این ماده جزو سیستم دارویی آمریکا بحساب

می‌آید. بیش از ۴۰۰ ماده شیمیایی در گیاه حشیش وجود دارد که ۶۰ درصد آنها از لحاظ شیمیایی با ΔTHC9 - در ارتباط است.

حشیش

حشیش چگونه مصرف می‌شود؟

حشیش بصورت سیگار تدخین می‌شود که به آن سیگاری، joint و ناخن (nail) هم می‌گویند. با تدخین حشیش اثرات نشئه آور آن ظرف چند دقیقه ظاهر شده و حدود ۳۰ دقیقه بعد به اوج می‌رسد و ۲ تا ۴ ساعت دوام می‌یابد. برخی اثرات حرکتی و شناختی ۵ تا ۱۲ ساعت طول می‌کشد.

میزان مصرف چقدر است؟

یک پنجم دانش‌آموزان کلاس دهم در آمریکا و یک چهارم دانش‌آموزان کلاس آخر دبیرستان در این کشور مصرف کنندگان اخیر این ماده هستند یعنی در یک ماه قبل حداقل یکبار این ماده را مصرف کرده‌اند.

از سال ۱۹۹۲ مصرف حشیش در بین نوجوانان و جوانان آمریکایی دو برابر شده است. در سال ۱۹۹۵ تقریباً ۷۷ درصد مصرف کنندگان داروهای غیرقانونی، حشیش مصرف می‌کردند.

علل زیادی بر گرایش جوانان به مصرف این ماده نقش دارند، عده زیادی از جوانان بخاطر تاثیر مصرف این ماده توسط پدر، مادر، برادر و خواهران خود به این ماده آن را مصرف می‌کنند و عده‌ای علت گرایش خود به حشیش را تمایل خود برای فرار از مشکلات ذکر می‌کنند.

عوارض حاصل از مصرف چیهست؟

میزان اثرات این ماده بر افراد به فاکتورهای زیر بستگی دارد:

- ۱- تجربیات قبلی فرد با مصرف این دارو
- ۲- میزان ماده THC در سیگار
- ۳- انتظارات فرد از نحوه ایجاد عوارض
- ۴- محل مصرف آن
- ۵- همراهی مصرف حشیش با مصرف سایر مواد مثل الکل و ...

بعضی افراد ذکر می‌کنند که پس از تدخین حشیش (ماری جوانا) هیچ احساسی ندارند و بعضی احساس سبکی و سرخوشی می‌کنند. بعضی افراد دچار افزایش اشتهاى شدید و تشنگی شدید می‌شوند. در صورت مصرف میزان زیاد ماری جوانا، فرد مصرف کننده دچار اضطراب و افکار پارانوئید می‌شوند.

شایعترین اثرات پس از مصرف حشیش عبارتند از:

۱- اتساع عروق خونی ملتحمه چشم (قرمزی چشم)

۲- افزایش ضربان قلب (تپاکی کاردی خفیف)

۳- افت فشار خون وضعیتی در دوزهای بالای مصرف

۴- افزایش اشتها که اشتهای گاو نامیده می شود.

۵- خشکی دهان

۶- حملات حاد اضطراب

عوارض کوتاه مدت مصرف:

۱- اختلالات حافظه و یادگیری

۲- اختلال در حواس بینائی، شنوایی و لامسه

مسمومیت با حشیش اغلب حساسیت فرد مصرف کننده را نسبت به محرکهای

بیرونی بالا می برد و جزئیات تازه ای را آشکار می کند. فرد رنگها را غنی تر و

عمیق تر از گذشته حس می کند.

۳- اختلال درک زمان و مکان

۴- اختلال در قدرت تجزیه و تحلیل مغز

۵- اختلال تعادل و مهارت های حرکتی: بعلت اختلال در مهارت های حرکتی، افراد

مصرف کننده تا ۱۲ ساعت پس از مصرف نباید رانندگی کنند.

اختلال خواب و فعالیت جنسی که از چند روز تا چند هفته پس از مصرف از بین می‌رود.

عوارض بلند مدت مصرف:

۱- آتروفی (تحلیلی) بافت مغزی

۲- استعداد تشنج

۳- آسیب ژنتیکی که فرزندان فرد را مبتلا به ناهنجاریهای مادرزادی می‌کنند.

۴- اختلال فعالیت ایمنی بدن

۵- تغییر غلظت هورمونهای جنسی مردانه و زنانه (بی‌نظمی قاعدگی)

۶- اختلالات اضطرابی- توهم- هذیان و دیوانگی

[در افراد با زمینه قبلی احتمالی رخداد آنها بیشتر است].

۷- استعداد ابتلا به سرطان ریه که بعثت وجود هیدروکربنهای سرطان‌زا در دود

سیگار می‌باشد.

۸- فقدان انگیزه در فرد برای استمرار کارهای روزمره بطوریکه فرد مصرف‌کننده

فاقد نیرو، بی‌حوال و ظاهراً تنبلی است.

در افرادی که حشیش مصرف می‌کنند، استعداد اعتیاد به سایر مواد روان‌گردان

بیشتر است.

نشانه‌های ناشی از ترک:

وابستگی به حشیش روانی و غیرجسمی است. نشانه‌های ناشی از ترک در معتادین

محدود به افزایش تحریک‌پذیری، بی‌قراری، بی‌خوابی، بی‌اشتهایی و تهوع خفیف است و همه این نشانه‌ها هنگامی بروز می‌کنند که شخص بطور ناگهانی مصرف مقادیر زیاد حشیش را قطع کند.

درمان اعتیاد: _____

شامل پرهیز از مصرف و حمایت روانی فرد می‌باشد. از داروهای ضد اضطراب و ضدافسردگی نیز استفاده می‌شود.

کاربرد درمانی حشیش: در درمان بی‌اشتهایی افراد مبتلا به ایدز، تهوع شدید ناشی از درمان با داروهای شیمی درمانی و درمان میگرن استفاده می‌شود.

چیستند یاکستاز و توهم‌زا و قرص‌ها؟

قرص‌های ام.دی.ام.آ (MDMA) که با نام‌های اکستازی Ecstasy، اکس X، اکستزی XTC و ... نیز شناخته می‌شوند، جزو اصلی گروه مواد مخدر توهم‌زا و سرخوشی‌آور به شمار می‌روند که از مواد شیمیایی ساخته می‌شوند.

روی این قرص‌ها اغلب اشکال و حروفی دیده می‌شوند که به همراه رنگ و ترکیبات رنگی، شدت و مدت زمان تاثیر و نوع ماده موثر آن را برای مصرف‌کننده مشخص

می‌کند ولی از آنجا که بیشتر این قرصها در شرایط غیر بهداشتی و غیر استاندارد تهیه میشوند درستی این کدها قابل اطمینان نیست!

پس از خوردن این قرصها، انسان علاوه بر بی‌پروایی در رفتار و گفتار، احساس داشتن قدرت و نیروی فوق‌العاده و رفتارهای هیجانی زیادی خواهد داشت.

یکی از خطرات مصرف اکستازی از بین بردن قابلیت مهار جنسی در افراد است که با از بین بردن شرم در انسان او را به سوی هرگونه رابطه‌ی جنسی با هرکسی سوق میدهد. این عامل بخصوص در اکس پارتی‌ها، بسیار خطرناک بوده و تبعات ناگواری بویژه برای زنان و دختران در بر دارد.

گذشته از آن این قرصها هرگونه هیجانی را چندین برابر میکنند و برای نمونه اگر کسی خندان باشد او را خوشحالت‌تر ولی اگر کسی اندوهگین باشد او را چندین مرتبه غمگینتر و تا سرحد خودکشی میکشاند.

احساس شجاعت دروغینی که در انسان پیدا میشود باعث دست زدن به کارهای بسیار خطرناک مانند پریدن از ساختمانهای چند طبقه، راندن برخلاف جهت در خیابان و ... میشود.

اکستازی را می‌توان «جادوی مرگ» در قرن حاضر خواند. تاثیر این قرص نیروزا آنقدرها باقی نمی‌ماند و وقتی به پایان برسد دیگر از شور و هیجان خبری نیست.

آنچه باقی می ماند بی قراری، اضطراب، خستگی و کوفتگی عضلات، بی انگیزگی و بی تفاوتی، افسردگی و احساس بیهودگی است. احساسی که ممکن است فرد را تا حد مرگ به جنون بکشاند!

!Error

در این عکس ۹۹ گونه از قرصهای اکستازی را میبینید

قرص های اکستازی فایده یا ضرر!

رئیس کمیته پزشکی باشگاه پژوهشگران جوان اعلام کرد: عاقبت مصرف‌کنندگان اکستازی خطرناک‌تر از معتادان به مواد مخدر است.

دکتر خلیل علی محمدزاده که در همایش علوم پزشکی نجف‌آباد سخن می‌گفت، با اشاره به اثرات زیانبار قرصهای اکستازی و آمارهای رو به ازدیاد مصرف این مواد در بین جوانان و لزوم آگاهی‌سازی جامعه از سوی رسانه‌های گروهی، سایت‌های اطلاع‌رسانی و مراکز مشاوره و ضرورت آموزش و هوشیاری پلیس در مبارزه با فروشندگان این مواد را مورد تأکید قرار داد...

وی تقریباً تمام قرصهای اکستازی موجود در ایران را تقلبی و دست‌ساز اعلام کرد و افزود: اثرات مخرب این قرصها که در تهیه غیرقانونی آنها از فرآورده‌های ارزان قیمت و حتی مواد مخدر و توهم‌زا استفاده می‌شود، به مراتب بیشتر از انواع خالص است.

وی با یادآوری این که اغلب اثرات نامطلوب اکستازی توسط فروشندگان انکار می‌شود، اظهار کرد: عاقبت مصرف‌کنندگان اکستازی بسیار خطرناک‌تر و مرگبارتر از معتادان به مواد مخدر است.

مدیر گروه بهداشت، جمعیت و تنظیم خانواده واحد علوم و تحقیقات افزود:
مصرف‌کنندگان امروز اکستاسی در جهان جزء مصرف‌کنندگان همزمان چند ماده
مخ_____در هس_____تند.

وی گفت: تقریباً کلیه مصرف‌کنندگان این قرصها به علت رفتارهای تحریک‌آمیز و
حالت شک و سوء ظن در روابط شخصی، کاری و خانوادگی دچار مشکل می‌شوند.

دکتر علی‌محمدزاده حتی یک بار مصرف اکستاسی را موجب عوارضی در بلندمدت
خواند و خاطرنشان کرد: اکستاسی یک داروی محرک است و با به وجود آوردن
اعتماد به نفس کاذب و توهم منجر به این می‌شود که فرد اقدام به کارهای خطرناک
از جمله پرتاب کردن خویش از ارتفاع و رفتارهای دیوانه‌وار در حین رانندگی کند.

وی ضمن تشریح اثرات مختلف این دارو در بخش‌های حساس بدن مثل مغز، قلب و
کلیه‌ها خاطرنشان کرد: مرگ در موارد مصرف اکستاسی به علت خونریزی و
تحلیل در بطن‌های مغزی، افزایش بیش از حد حرارت بدن و کم شدن شدید آب بدن
گزارش ش_____ده اس_____ت.

وی استفاده همزمان از این قرصها را در بیماران که داروهای ضد افسردگی
مصرف می‌کنند، اسفناک خواند و گفت: در حال حاضر اکستاسی هیچگونه استفاده

پزشک _____ کی _____ دارد.

رئیس کمیته پزشکی باشگاه پژوهشگران جوان اکستاسی را ابزار جنبش ضد فرهنگ در دوره کنونی معرفی کرد و اظهار کرد: این قرصها نه تنها شادی بخش و انرژی زا نیستند، بلکه به جهت عوارض سوء و مزمن فراوان قرصهایی مشکلزا و حتی _____ می _____ رگ آور هستند.

دکتر علی محمدزاده گفت: بیشترین مصرف کنندگان این قرصها افرادی هستند که در اثر شرکت در محافل و پارتی های شبانه مورد سوء استفاده گروههای سودجو و ش _____ ق _____ رار _____ می گیرند.

وی با ذکر آماری در رابطه با گروههای سنی مصرف کننده، خواستار افزایش آگاهی و توجه بیشتر خانوادهها در کنترل و تربیت فرزندان خود شد.

شیشه ؛ سوغات جدید مرگ برای جوانان :

مصرف مواد تهییج کننده در کشور به فاجعه‌ای مبدل شده که اگر مورد توجه قرار

نگیرد عواقب جبران ناپذیری برجای خواهد گذاشت. g

مصرف‌کنندگان این مواد رفته رفته به ماشین‌هایی مبدل می‌شوند که فقط راه

می‌روند بی آنکه فکر کنند و یا احساسی داشته باشند ، ماشین‌هایی که منبع درآمد

خوبی برای قاچاقچیان مواد مخدر هستند ضمن اینکه دخالتی در هیچ یک از امور

ندارند.

جوانان در حال حاضر با کریستال، قرص LSD، اسید و فرشته در مهمانی‌ها

پذیرایی می‌شوند، میزبانانی که جام شوکران بر دست دارند و مهمانانی که با لذت

جام را سس می‌کشند.

" شیشه " یا کریستال یکی از انواع مواد تهییج کننده از دسته "مت آمفتامین" است

که در حال حاضر در بین جوانان مصرف می‌شود.

یکی از مصرف کنندگان این ماده در گفت و گو با "سینا" گفت: نام اصلی "شیشه"،

"شابو" است که در بین مصرف کنندگان به شیشه مشهور شده است.

"ناصر" افزود: مصرف این ماده اعتیاد آور است اما بسیاری از مصرف کنندگان

به این موضوع اعتقاد ندارند.

وی اظهارداشت: من حدود یکسال است که بصورت تفریحی از شیشه استفاده

می‌کنم اما یکی از دوستانم که به این ماده معتاد شده بود هم اکنون در بیمارستان

است.

ناصر گفت: دوستم از درد وحشتناک سر شکایت می‌کند و می‌گوید "انگار میله ای را

به سرم فرو می‌کنند"، رفتار او طبیعی نیست و فکر می‌کنم دیوانه شده است.

"بتی" یکی دیگر از مصرف کنندگان مواد مهیج را گفت: تابه حال هیچ ماده ای تاثیری

به وحشتناکی شیشه بر جسم انسان نگذاشته است، پس از مصرف انرژی مضاعف

گرفته و ساعت‌ها بیدار می‌مانیم اما بعد از گذشت چند ساعت پوست بدن کدر شده

و حتی به اندازه چند کیلو لاغر می‌شویم.

وی افزود: حدود یکسال است که شیشه به بازار آمده و رفته رفته جای قرص‌های

اکس تازی را گرفته است، با این تفاوت که شیشه عوارضی به مراتب بیشتر از اکس

تازی دارد و مصرف مداوم آن جز مرگ چیز دیگری به همراه ندارد.

این دختر جوان اظهار داشت: بعید می‌دانم این ماده عصاره هرئین باشد و کمتر

کسی از ماهیت و افعالی آن اطلاع دارد.

"مسعود" یکی از فروشندگان شیشه گفت: من به جز قرص اکس ، حشیش ، تریاک و

هرئین ، شیشه هم می‌فروشم.

وی افزود: شیشه بصورت بلور و بسیار گران است و هر صوت آن با قیمت بیش

از ۲۰ هزار تومان فروخته می‌شود.

مسعود اظهار داشت: طریقه مصرف این ماده تقریباً مشابه هرئین و با زر ورق

است.

این جوان که خود نیز مصرف کننده این ماده است افزود: من به دلیل داشتن یک

بیماری صعب‌العلاج ابایی از مصرف شیشه ندارم به هر حال می‌میرم پس بهتر که
لااقل از این دنیا چند صابایی لذت ببرم.
به گفته مسعود خریداران شیشه معمولاً افراد متمول و زنان فاسد هستند.
وی افزود: مهمانی‌های "شیشه" رفته رفته جای مهمانی‌های "اکس" را گرفته، به
این ترتیب که میزبان با شیشه از مهمانان خود که معمولاً زنان فاسد و همراهانشان
هستند پذیرایی می‌کنند.
این جوان اضافه کرد: شیشه انرژی‌زا است و مصرف آن تمایلات جنسی را
افزایش می‌دهد، بیشتر افراد پس از مصرف این ماده دچار توهم می‌شوند.
یک روانپزشک گفت: شیشه یا کریستال، اسپید، فرشته، اسید و قرص‌های LSD
بر عکس مواد مخدری نظیر کوکائین از دسته مت‌آمفتامین و تهییج‌کننده هستند.
"مهدیس کامکار" افزود: این مواد فعالیت سیستم عصبی - حرکتی را بسیار زیاد
کرده، اشتها و خواب را کاهش و هیجان را افزایش می‌دهد.
وی گفت: در موارد حاد مصرف این مواد توهم‌زا بوده و شخص دچار هیجان
می‌شود مثلاً فکر می‌کند قادر به پرواز است و یا رنگ صدا را می‌بیند و یا اینکه به
دلیل اختلالاتی در مغز تصور می‌کند که پیامبر است.
وی اظهار داشت: گاهی این افراد تلقین‌پذیر بوده و میزان هوشیاری آنان نیز نسبت
به زمان، مکان و اشخاص به هم می‌خورد.
این روانپزشک گفت: افرادی که از مشتقات مت‌آمفتامین استفاده می‌کنند می‌توانند
آنقدر برقصند تا بمیرند. مغز بر اثر مصرف این مواد نمی‌تواند سیستم تعادلی بدن

را کنترل کند و به همین دلیل فشار به قلب، کلیه، طحال و دیگر اعضای بدن به دلیل فعالیت زیاد سبب خونریزی و در نهایت مرگ می‌شود. وی افزود: ممکن است قلب آنقدر تند کار کند که مغز نتواند آنرا کنترل کند. کامکار با اشاره به یکی از بیماران خود که به حملات هراسی بر اثر مصرف این نوع مواد مبتلا شده بود، تصریح کرد: این بیمار می‌گفت که با ورودی ۴۰۰ هزار ریال به یکی از باغات کرج رفته، ممکن است از این باغ زنده خارج شد و یا در همانجا _____ مرده. وی افزود: اختلالات اضطرابی و هزینه‌ای این بیمار پس از ۶ ماه همچنان ادامه دارد. کامکار تاکید کرد: پدیده‌ای که امروزه شاهد آن هستیم نوعی "نسل‌کشی فرهنگی" است، به آسانی می‌توان بدون جنگ، مغز انسانها را از بین برد و تنها جسم آنها را _____ باقی‌گذاشت. وی اذعان داشت: کوکائین از آمریکای لاتین به کشور ما وارد می‌شود درحالی‌که قیمت آن از آمریکای لاتین ارزان‌تر است، قرصهای LSD که قبلاً دو هزار تومان خریداری می‌شد در حال حاضر ۱۰۰ تومان است، با کمی توجه می‌توان دریافت که دست‌بازندهای بزرگی در قاچاق مواد مخدر در کار است. این روانپزشک گفت: هیجان شدید، احساس انرژی و گرما، سرخوشی شدید، تمایل به فعالیت شدید، بیخوابی شدید و در برخی موارد تورم و هزینه‌ها و اختلالات در درک پس از مصرف مواد مست‌آم‌فت‌امین مشهود است. وی تصریح کرد: بر اثر مصرف این مواد بی‌مبالاتی جنسی بوجود می‌آید، بطور کلی

موادی که بر مغز تاثیر می‌گذارند سبب از بین رفتن اصول و منع‌ها می‌شوند. کامکار گفت: مصرف مواد دسته‌مت‌آمفتامین ضربان قلب را افزایش داده و فشار خون را بالا می‌برد ضمن اینکه مردم چشم‌گشاد شده و تنفس افزایش می‌یابد و ممکن است حملات قلبی اتفاق افتد. وی افزود: اختلالات روانی که بر اثر مصرف مواد مهیج بوجود می‌آید نظیر توهم و هذیان ممکن است بر اثر نرسیدن گلوکز و اکسیژن کافی به سلولها سبب تخریب سلولها شده و دائمی و پایدار شود. به گفته این روانشناس آمادگی برای بیماری HIV و هیپاتیت بخصوص از نوع C از عوارض جسمانی مصرف مواد تهییج‌کننده است. کامکار اعلام کرد: اطلاع‌رسانی در مصرف‌کنندگان مواد مهیج بسیار بالاست و مصرف‌کنندگان با یکدیگر همکاری خوبی دارند ضمن اینکه سایتهایی مخصوص مصرف‌کنندگان این مواد وجود دارد. این روانپزشک گفت: مصرف‌کنندگان مواد مهیج اگر زنده بمانند در نهایت به دلیل اختلالات مغزی به انحرافات اجتماعی و جرم و جنایت روی می‌آورند.

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

www.kandoocn.com

مرگ با قرص شادی

فرنگی از قاضی زاده

f.ghazizadeh@roozonline.com

امیر را همه ما می‌شناختیم. مهربان و خوش برخورد و خوش خنده بود. صفحه اش در اورکات هنوز باز است با صدها پیام از دوستان که هنوز در بهت مرگ ناگهانی او نشسته اند. او آن شب هم در یک مهمانی، یک شیشه مصرف کرده بود. برای بار آخر. قلبش همان شب ایستاد.

برای قریب ۱۱ درصد جوانان ایرانی حدود ۲۰ ساله که داروهای روانگردان و محرک مصرف می‌کنند، باور آنکه این مواد اعتیادآور و خطرآفرین هستند مشکل است. اما به عقیده پزشکان هر ماده‌ای را که پس از یک بار مصرف، فرد به مصرف دوباره آن ترغیب شود میتوان اعتیاد آورد خواند. مواد روانگردان نیز از این قاعده مستثنی نیستند.

مصرف کنندگان داروهای روانگردان، "فایل" تازه ای را در میان مجرمان کشور باز کرده اند. آنان در زمان مصرف داروها، کارهایی می‌کنند و به اقداماتی دست می‌زنند که گهگاه خود آنها کاملاً از آن بی‌خبرند. اقداماتی که به خود آنان و اطرافیانشان صدمات جبران ناپذیری می‌زند و گهگاه حتی باعث ضرب و جرح منجر به مرگ می‌شود. از سوی دیگر سلامت جسمی و روحی مصرف کنندگان نیز، حتی با یکبار مصرف این داروها، به خطر می‌افتد. براساس آمار منتشره از سوی وزارت کشور، ۱۶ درصد مصرف کنندگان این مواد از درجات مختلف افسردگی رنج می‌برند؛ اما تنها زمانی که اخبار مربوط به خودسوزی، پرش از ارتفاع یا خود

زنی و ضرب و جرح اطرافیان آنها منتشر می‌شود، جامعه در می‌یابد که این قرص های کوچک چه عواقب بزرگی دارند.

داروهای روانگردان و محرک به دوشکل کاملاً مجزا در جامعه مصرف می‌شوند. شکل اول مصرف قرص های محرک با نام های مختلف، در محفل جوانان است. شکل دوم، مصرف داروهای روانگردان زیر عنوان آرامبخش یا خواب آوراست که بیشتر در میان زنان، آن هم در سنین میانی، دیده می‌شود.

بنابه گفته مدیرکل بخش مواد مخدر نیروی انتظامی، داروهای روانگردان برای بسیاری از مردم ناشناخته است. سردار ابویی می‌گوید: مخدرهای شیمیایی و صنعتی روانگردان، به طور کامل برای نیروی انتظامی شناخته شده است، ولی وزارت بهداشت و درمان و کارشناسان امر باید به جامعه در تشخیص این داروها کمک کنند.

• قرصها از کجا می آیند*

در سالهای نخست شیوع مصرف مواد روانگردان، بیشتر این مواد از خارج از مرزها به کشور وارد می‌شد. کشورهای آسیای جنوب شرقی تولید کنندگان این مواد

بودند و ایران نیز که در راه
ابریشمین عبور مواد از شرق به
غرب همیشه در معرض آلودگی
بوده، از آنها سهمی می برده
است.. اما کمی بعد، قاچاقچیان
داخلی تصمیم گرفتند خود قرص
ها را تولید کنند. آنان مواد اولیه
یا حتی قرصهای خارجی را
دوباره تولید می کردند و با
افزودنی هایی نظیر گچ یا مواد
شیمیایی ارزان دیگر، درصد
خلوص آنرا می کاستند. بر این
اساس است که قیمت قرصها بین
۵ تا ۳۰ هزار تومان در نوسان
است.

این افزودنی ها در برخی موارد تاثیر مخرب کمتری داشتند اما در موارد دیگر با
افزودن موادی خطرناک، باعث شدند مصرف کنندگان بلافاصله کارشان به
بیمارستان بکشد. این قرصها از آنجا که به دارو شباهت دارند در خیابان

ناصرخسروی تهران محل فروش داروهای قاچاق فروخته می‌شوند. تنها در ماه های اخیر، رئیس مرکز مبارزه با مواد مخدر تهران بزرگ از شناسایی و انهدام دو باند فعال قرص های روانگردان در ناصرخسرو خبر داد.

سردار محمودی به ایسنا گفت: حدود ۴۰ هزار قرص و آمپول مرفین دار روانگردان و ۳۰۰ عدد قرص اکستازی از نوع دلفین، موتورلاو میتسوبیشی در انبار این باند کشف و ضبط شد که آثار تخریبی بسیار بالایی دارد. این میزان مواد روانگردان که تنها از یک باند در تهران در سال جاری کشف شده است، افزایش قابل توجهی نسبت به انواع کشفیات مربوط به این قرصها در سالهای پیش نشان می دهد. به گفته محمودی بنابر دستور فرمانده انتظامی تهران بزرگ، با توجه به جایگزینی مواد مخدر صنعتی، نیروی انتظامی برنامه های جدیدی پیرامون کشف این دسته مواد مخدر در پیش گرفته است. از این رو محدوده هایی نظیر شمیرانات، ونک و ناصرخسرو که عمده این مواد در آنها تبادل می شود، تحت کنترل و مراقبت بیشتری قرار گرفته اند.

اصغر فتح‌اللهی مطلق، بازپرس شعبه سوم دادسرای جرایم پزشکی دارویی، با هشدارنسبت به گسترش و فراگیرشدن مصرف داروهای روانگردان به ویژه در بین جوانان و حتی نوجوانان، می گوید: متأسفانه در طول یک سال گذشته، مصرف انواع داروهای روانگردان رشد چشمگیری داشته است بطوری که مصرف آن به دانش‌آموزان راهنمایی نیز کشیده شده است. [اعتماد]

مواد چگونه توزیع می‌شوند؟
در حال حاضر مواد روانگردان و محرک از دو مجرا در اختیار جامعه قرار می‌گیرد.
بخش قابل توجهی از داروهای روانگردان از طریق داروخانه‌ها در اختیار مردم قرار می‌گیرند. علی‌رغم توصیه وزارت بهداشت برای کنترل مصرف چنین داروهایی و مصرف با دستور پزشک، هنوز هم بسیاری از داروخانه‌ها انواع قرص‌های "والیوم" را بدون نسخه در اختیار مردم می‌گذارند، و بسیاری هم چنین داروهایی را با عنوان داروی خواب مصرف می‌کنند در حالی که والیوم داروی خواب آور نیست.

بخش قابل توجهی از ۲۵ درصد مردم جامعه ایران که از بیماریهای مختلف روانی به ویژه درجات مختلف افسردگی و کم‌خوابی رنج می‌برند، از این قرصها استفاده می‌کنند. قرص‌هایی که پس از چند ماه، باعث اعتیاد مصرف‌کننده می‌شوند.

دسته دوم قرصهای محرکی هستند که از طریق قاچاق و با نام‌های مختلف از کشورهای دیگر به ایران می‌رسند. این داروها متنوع هستند و شیوه‌های استفاده از آنها هم متنوع است، اما شیوه رایج استفاده از آنها، قراردادن قرصها زیر زبان است. قرصها در رنگها و اشکال مختلف به بازار عرضه می‌شوند. میل به برقراری ارتباط، حرف زدن زیاد، رقصیدن، بی‌خوابی، میل جنسی و در آغوش کشیدن دیگران همه از نکاتی است که جوانان، به ویژه آنان که خجالتی‌ترند را به مصرف چنین موادی ترغیب می‌کند.

امگا، دلفین، لنگر، دکس، بیسکوئیت، صلیب سرخ، سان شاین، هوندا، بمب بی، سوپرمن، قرص عشق، قرص شیطان ورنو، میتسویشی و صدها نام دیگر، این مواد شیمیایی را "خوشنام" می کنند، ولی در واقع همه در خدمت یک هدف هستند: روانگردانی.

ال اس دی یا شیشه متامفتامین ترکیبی است صنعتی، که باعث کم خوابی و همچنین افزایش انرژی می شود. اکستازی یا متیلین دوکسی متامفتامین علاوه بر این، باعث ایجاد توهمات نیز می شود. اما اینها اثرات کوتاه مدت است، و در درازمدت فرد دچار پرخاشگری، بی قراری، اضطراب، ناامیدی، و میل به خودکشی می شود. در مراحل پیچیده تر هم فرد به مرحله ای می رسد که جنون نام دارد.

این مواد در سالهای میانی قرن بیستم و در اروپای بحران زده پس از جنگ دوم به عنوان داروهای ضد افسردگی به بازار آمدند اما در مدت زمان اندکی به دلیل اثرات مخرب آن و افسردگی که پس از هر بار مصرف تا چند روز با بیمار می ماند، مصرف آنها ممنوع شد. با این وجود کماکان در این سوی مرزها نیز در دیسکوها و محل تجمع جوانان مصرف می شود.

دکتر محمدرضا شمس انصاری روانپزشک درباره این مواد می گوید: مصرف این مواد علاوه بر آنکه علائم خطرناکی را در روح و روان مصرف کننده ایجاد می کند، همچنین خطرات جسمی، همچون ایست قلبی و تشنج غیرقابل کنترل و منجر به

مرگ در پی دارد. بسیار دیده شده که فرد پس از مصرف این داروها به حالت جنون دچار شده و از او کارهای عجیب و غریب سر زده است.

به گفته این روانپزشک، خشونت‌هایی همانند رنگ پاشیدن به در و دیوار خانه، عصبانیت شدید همراه با تهاجم، شکستن شیشه و پنجره و ظروف و لذت بردن از همه این کارها، بخشی از تاثیرات روحی مصرف این مواد است.

خطر را جدی بگیرید

برای بیشتر خانواده ها هنوز این سؤال مطرح است که این قرصهای رنگین کوچک چه عواقبی دارند و آنان باید چگونه متوجه شوند که فرزندشان آنرا مصرف می‌کند.

سردار ابویی می گوید: "شاید بیش از ۱۴۰۰ نوع داروی روانگردان داشته باشیم ولی مخدرهای روانگردان به ۲۰ نوع هم نمی رسد. ...که ممکن است در همین بازار ناصرخسرو به فروش برسد."

برای نیروی انتظامی و دیگر نهادهای مربوط به کنترل مواد مخدر تعاریف مشخص است. براساس تعاریف آنها و به گفته سردار ابویی، ممکن است برخی از این داروها در زمره مخدرها قرار نگیرند اما این بدان معنا نیست که عوارضی ندارند و باعث اعتیاد نمی شوند.

روانپزشکان می گویند: هر تغییر الگوی رفتاری جوانان همچون تغییر الگوی خواب و یا بی خوابی، پرخاشگری، عصبانیت، بی قراری و شیدایی و از این دسته از رفتارها هشدار دهنده است. حتی آرامش بیش از حد، پر تحرکی، پر انرژی بودن، کاهش یا افزایش تمایل جنسی هم می تواند از علائم مصرف مواد روانگردان باشد و خانواده ها باید بلافاصله پس از هر رفتار مشکوک مسئله را بایک روانشناس یا پزشک در میان بگذارند.

یک روانپزشک معتقد است: هر قدر افراد از نظر روحی ناپایدارتر باشند احتمال اینکه از مواد روانگردان استفاده کنند بیشتر است و این یک قانون کلی در استفاده از این مواد است، البته تعدادی نیز از روی کنجکاوی و تفریح به این مواد روی می آورند.

دکتر مکری عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در این باره می گوید: بدلیل اینکه کسانی که از مواد مخدر شیمیایی استفاده میکنند الگوی منظمی برای مصرفشان ندارند و حتی میزان مصرف آنان مشخص نیست آمار اعتیاد به این مواد در دست نیست .

هنوز هیچ مرکزی برای ترک مواد روانگردان در کشور وجود ندارد و تنها برخی مراجعان از طریق مشاوره و روان درمانی تحت درمان قرار گرفته اند. دکتر مکری معتقد است: راه اندازی چنین مرکزی نیز مشکل است زیرا نمونه ها باید مدتهای بسیار طولانی (حداقل یک سال) تحت درمان باشند.

قانون و مواد روانگردان

براساس ماده ۱۳ قانون مصوب سال ۱۳۵۴، برای تولیدکنندگان، فروشندگان، دارندگان و عرضه‌کنندگان این داروها، بسته به نوع دارو، مجازاتهای متفاوتی تعیین شده است. مواد روانگردان به چهاربخش تقسیم و مجرمین بین ۲ تا ۱۵ سال حبس محکوم می‌شوند.

بخش نظارت بر دارو و مخدر در معاونت دارو و درمان وزارت بهداشت، برورود و عرضه داروهای روانگردان درکشور نظارت دارد. اما این بخش تنها می‌تواند بر داروهایی نظارت کند که از طریق وزارت بهداشت واردکشور می‌شوند در حالیکه در حال حاضر اغلب داروهای روانگردان به شکل قاچاق به کشور می‌آیند.

هم اکنون پرونده اتهامات مربوط به داروهای روانگردان از دادگاه های انقلاب به دادگاه های عمومی ارجاع و مانند اتهامات مربوط به مواد دارویی و بهداشتی به آنها رسیدگی می‌شود. از قریب یک سال پیش مصرف این مواد و پرونده‌های مرتبط با آن چنان شایع و گسترده شده که مسولان مربوطه را به واکنش واداشته است. این واکنش اگر همراه با آسیب شناسی اجتماعی نباشد، قاعدتا راه به جایی نخواهد برد.

اکسنازی چیست؟ ::

چراغ ها روشن و خاموش می شوند، صدای موسیقی گوش را کر می کند. شدت رقص نورها هر لحظه بیشتر می شود. اشباحی میان تاریکی و روشنایی خانه به شدت هر چه تمامتر بالا و پایین می پرند. آنها خسته نمی شوند. انگار اصلا خستگی برایشان معنایی ندارد. شور و هیجان آنقدر بالاست که فکر می کنی این آدم ها از

کره دیگری با انرژی فوق تصور آمده اند. اما ... ساعتی بعد بوی مرگ فضای خانه را پر م_____ کی ک_____ د ...

۲۴ ساعت بعد از هیاهویی این خانه خبری نیست. همه چیز به هم ریخته است اما کسی نای بلند شدن ندارد. هر کس گوشه ای خزیده و زانوی غم به بغل گرفته. دیگر رقص نور و موسیقی هم آن ها را به هیجان نمی آورد. انگار همه مرده اند. بوی مرگ فضای خانه را گرفته. آدم های این جا حتی به اندازه یک آدم پیر و فرسوده هم توان حرکتی ندارند. دیگر از آن همه فریادهای شاد خبری نیست. حالا حتی بعضی از آن ها گریه می کنند. خیلی ها نای گریه کردن هم ندارند. ساعت های قبل آن ها سرشار از یک انرژی کاذب دنیا را در دستان خود می دیدند و احساس می کردند توان انجام هر کاری را دارند، اما حالا نه تنها دیگر دنیایی در دستانشان نیست که حتی توان از جا برخاستن هم ندارند. اکستازی را باید جادوی مرگ در قرن حاضر خواند، تاثیر این قرص نیروزا آنقدر ها باقی نمی ماند و وقتی به پایان برسد دیگر از شور و هیجان خبری نیست. آنچه باقی می ماند افسردگی و احساس بیهودگی است. احساسی که ممکن است ترا تا ح_____ دم_____ رگ _____ جن_____ ون _____ بکش_____ اند.

در ایران به نام قرص شادی شناخته می شود. این ماده در ۱۹۱۴ در آلمان به عنوان کم کننده اشتها مورد استفاده قرار گرفت که به علت اثرات آن از رده مصرف خارج شد. در دهه ۷۰ میلادی این دارو کاربرد مجدد یافت و در روان درمانی برای کمک

به بیان احساسات بیماران استفاده شد که در ۱۹۸۴ با اثبات اثرات آن روی مغز حیوانات آزمایشگاهی، از رده خارج شد. در ۱۹۸۵ در آمریکا، مصرف آن ممنوع اعلام شد.

دارو در امریکا بصورت قرصهای خوراکی و جویدنی، کپسول و مواد تدخینی و تزریقی موجود است. قیمت هر قرص بین ۱۰ تا ۳۰ دلار است در ایران قیمت قرص بین ۴ تا ۲۰ هزار تومان (متوسط ۱۰ هزار تومان) است. هر قرص خوراکی حاوی ۸۰ تا ۱۶۰ میلیگرم MA MD است. پس از بلعیدن اثرات قرص پس از ۲۰ تا ۹۰ دقیقه بعد ظاهر شده و حدود ۲ تا ۳ ساعت اثرات آن در یک حد حفظ شده و بعد افت می کند و از ۳ تا ۲۴ ساعت اثرات آن باقیست.

اثرات مثبت:

افزایش شدید احساس خوب بودن در فرد

افزایش انرژی در فرد

احساس تمایل برای ارتباط با دیگران و احساس تعلق و نزدیکی به دیگران

احساس عشق و سرخوشی

دست و دلبازی

افزایش هوش ————— یاری و درک موسیقی

افزایش حس ————— های بویایی و چشایی

احساس تجربیات و حالات روحی جدید در زندگی

احساس ————— اس روش ————— نایی

تمایل برای آغوش گرفتن و بوسیدن دیگران

به علت افزایش انرژی در افراد مصرف کنندگان تمایل برای فعالیت شدید و

رقص های ————— ط ————— ولانی دارند.

یک تجربه: الکساندر شوگیلین بیوشیمیست آمریکایی که برای اولین بار روی

عوارض این دارو کار می کرد پس از یکبار مصرف اکستاسی مینویسد کوهی که

نزدیک منزل بود و هر روز آنرا می دیدم پس از مصرف اکستاسی طوری به نظرم

می آمد که دوست داشتم ساعتها آنرا تماشا کنم!

اثرات منفی

کاهش اشتها

تغییرات بین رات بیانی

گشاد شدن مردمکها (میدریاز) افراد مصرف کننده در محل های مصرف مثل

پارتهای با وجود کم بودن نور مجبور به استفاده از عینکهای آفتابی در شب هستند

کاهش ————— آن تحریک پذیری ————— نور است.

حرکات غیرطبیعی چشم (نیستاگموس)

تـــوهم بینـــایی (هالوسیناس، یون) افزایش ضربان قلب و فشار خون (تاکی کاردی و هیپرتانسیون) تغییر در نظـــم حفره دمـــای بدن فک زندهای طولانی (افراد مصرف کننده برای جلوگیری از حالت قفل شدن فک مجبور به مصرف آدامس هستند، تا ساعتها پس از مصرف این حالت فک زندهای غیر طبیعی موجهی مود است). لرزیدن، عصبی شدن، عدم تمایل برای استراحت تمایل شدید برای مصرف مجدد این ماده پس از افت تاثیر اولیه اثرات منفی شـــدید: اثرات شدید احساسی، اختلال خواب، کابوسهای شبانه حملات ناگهانی اضطراب (Panic Attack)، دیوانگی (Psychosis) انقباض شدید فک و پارگی زبان در اثر فک زندهای طولانی (Trisma) در صورت بروز این حالت باید از آمپول دیازپام و یا قرصهای خوراکی آن استفاده کرد. عدم تمرکز، فراموشی، اختلال در یادگیری (Confusion) افزایش دمای بدن و کاهش آب بدن (در پارتی‌هایی که این دارو مصرف می‌شود افراد مجبور به مصرف آب فراوان و مکرر هستند و این مساله خطرات خاص خود را به دنبال دارد). اختلال در مکانیسم نعوظ و نرسیدن به اوج لذت جنسی (ارگاسم) تهوع و اسهال

کاهش سدیم خون در اثر مصرف زیاد مایعات (هیپوناترمی)

سردرد و سرگیجه و تشنج

آنمی آپلاستیک (سرکوب شدید خونسازی مغز استخوان)

افت شدید خلاق در روزهای پس از مصرف

خستگی و افسردگی شدید تا یک هفته پس از مصرف

احتمال اعتیاد جسمی کم است ولی احتمال اعتیاد روانی بسیار زیاد است.

احتمال سال س میت کبدی

صدمه به اعصاب مغزی

بزرگ شدن پستان در آقایان (ژنیکوماسستی)

احتباس ادراری

تخریب عضلات مخطط (رابدومیولیز) که در نتیجه افزایش دمای بدن رخ می دهد و

می تواند بعلت رسوب مواد حاصل از این تخریب در کلیه باعث آسیب به این ارگان

شود.

میزان بروز مرگ در اثر مصرف اکستاسی ۲ در ۱۰۰۰۰۰ مصرف کننده است.

دختران جوان بعلت اثرات هورمونهای جنسی زنانه، در صورت مصرف اکستاسی

در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به افت سدیم خون و بدنبال آن تشنج هستند.

(میزان بروز SIADH در ارتباط با استروژن خون افزایش می یابد).

موارد منوع مصرف:

با توجه به اثرات اکستازی در افزایش فشار خون و تعداد نبض و با توجه به اینکه گروهی از مردم پاسخ و واکنش بیشتری نسبت به این ماده نشان می‌دهند افراد با سابقه فشار خون بالا، مشکلات قلبی (اختلالات ضربان قلب و...) یا افراد با سابقه سکته قلبی نباید از این ماده استفاده کنند. افراد با سابقه مشکل کبدی و کلیوی نیز منوع مصرف قطعی دارند.

کسانی که از داروهای ضد افسردگی مثل فنلزین، ترانیل سیپرومین و ضد افسردگی‌هایی مثل پروزاک و زولوفت (Zoloft) هم استفاده می‌کنند به هیچ وجه نباید از اکستازی استفاده کننده موارد مرگ ناشی از مصرف همزمان این داروها با اکستازی گزارش شده است.

علائم مسمومیت با اکستازی (مربوط به بالا رفتن بیش از حد غلظت دارو در خون) به شکل افزایش شدید ضربان قلب، فشارخون، خستگی، گرفتگی عضلانی یا حملات حاد ترس (Panic Attack) می‌باشد. در صورت بروز علائم فوق شخص باید

فعالیت را کنار گذاشته، بنشیند و مایعات (آب و آب میوه) به میزان کافی مصرف کند. در صورت بروز علائم مثل تشنج، کاهش سطح هوشیاری و ... هرچه سریعتر

به مراکز درمانی مراجعه شود. در صورت مصرف همزمان قرص‌های اکستازی با الکل عوارض ناشی از دهیدراتاسیون و کاهش آب بدن تشدید می‌شود و در عین حال عوارض اکستازی بر خلق کاهش می‌یابد.

محرمانه
_____
ول جدید:

شیشه به جای قرص اکستازی در پارتی های شبانه شیشه "یا کریستال یکی از انواع مواد تهییج کننده از دسته "مت آمفتامین" است که درحال حاضر دربین جوانان مصرف می شود. یکی از مصرف کنندگان این ماده گفت: نام اصلی "شیشه"، "شابو" است که در بین مصرف کنندگان به شیشه مشهور شده استبتی "یکی دیگر از مصرف کنندگان مواد مهیج را گفت: تابه حال هیچ ماده ای تاثیری به وحشتناکی شیشه بر جسم انسان نگذاشته است، پس از مصرف انرژی مضاعف گرفته و ساعتها بیدار می مانیم اما بعد از گذشت چند ساعت پوست بدن کدر شده و حتی به اندازه چند کیلو لاغر می شویم. وی افزود: حدود یکسال است که شیشه به بازار آمده و رفته رفته جای قرصهای اکس تازی را گرفته است، با این تفاوت که شیشه عوارضی به مراتب بیشتر از اکس تازی دارد و مصرف مداوم آن جز مرگ چیز دیگری به همراه ندارد.

آسیب هایه اجتماعی

خبرگزاری سینا

مصرف مواد تهییج کننده در کشور به فاجعه ای مبدل شده که اگر مورد توجه قرار نگیرد عواقب جبران ناپذیری برجای خواهد گذاشت. مصرف کنندگان این مواد رفته رفته به ماشینهایی مبدل می شوند که فقط راه می روند بی آنکه فکر کنند و یا احساسی داشته باشند ، ماشینهایی که منبع درآمد خوبی برای قاچاقچیان مواد مخدر هستند ضمن اینکه دخالتی در هیچ یک از امور ندارند. جوانان در حال حاضر

با کریستال ، قرص LSD، اسید و فرشته در مهمانیها پذیرایی می شوند، میزبانانی که جام شوکران بر دست دارند و مهمانی که با لذت جام را سر می کشند. " شیشه " یا کریستال یکی از انواع مواد تهییج کننده از دسته "مت آمفتامین" است که در حال حاضر در بین جوانان مصرف می شود. یکی از مصرف کنندگان این ماده گفت: نام اصلی "شیشه"، "شابو" است که در بین مصرف کنندگان به شیشه مشهور شده است. "ناصر" افزود: مصرف این ماده اعتیاد آور است اما بسیاری از مصرف کنندگان به این موضوع اعتقاد ندارند. وی اظهار داشت: من حدود یکسال است که بصورت تفریحی از شیشه استفاده می کنم اما یکی از دوستانم که به این ماده معتاد شده بود هم اکنون در بیمارستان است. ناصر گفت: دوستم از درد وحشتناک سر شکایت می کند و می گوید "انگار میله ای را به سرم فرو می کنند"، رفتار او طبیعی نیست و فکر می کنم دیوانه شده است. "بتی" یکی دیگر از مصرف کنندگان مواد مهیج را گفت: تا به حال هیچ ماده ای تاثیری به وحشتناکی شیشه بر جسم انسان نگذاشته است، پس از مصرف انرژی مضاعف گرفته و ساعتها بیدار می مانیم اما بعد از گذشت چند ساعت پوست بدن کدر شده و حتی به اندازه چند کیلو لاغر می شویم. وی افزود: حدود یکسال است که شیشه به بازار آمده و رفته رفته جای قرصهای اکس تازی را گرفته است، با این تفاوت که شیشه عوارضی به مراتب بیشتر از اکس تازی دارد و مصرف مداوم آن جز مرگ چیز دیگری به همراه ندارد. این دختر جوان اظهار داشت: بعید می دانم این ماده عصاره هروئین باشد و کمتر کسی از ماهیت واقعی آن اطلاع دارد. "مسعود" یکی از فروشندگان شیشه

گفت: من به جز قرص اکس ، حشیش ، تریاک و هروئین ، شیشه هم می فروشم. وی افزود: شیشه بصورت بلور و بسیار گران است و هر صوت آن با قیمت بیش از ۲۰ هزار تومان فروخته می شود. مسعود اظهار داشت: طریقه مصرف این ماده تقریباً مشابه هروئین و با زر ورق است. این جوان که خود نیز مصرف کننده این ماده است افزود: من به دلیل داشتن یک بیماری صعب العلاج ابایی از مصرف شیشه ندارم به هر حال می میرم پس بهتر که لااقل از این دنیا چند صبایی لذت ببرم. به گفته مسعود خریداران شیشه معمولاً افراد متمول و زنان فاسد هستند. وی افزود: مهمانی های "شیشه" رفته رفته جای مهمانیهای "اکس" را گرفته ، به این ترتیب که میزبان با شیشه از مهمانان خود که معمولاً زنان فاسد و همراهانشان هستند پذیرایی می کند. این جوان اضافه کرد : شیشه انرژی زا است و مصرف آن تمایلات جنسی را افزایش می دهد ، بیشتر افراد پس از مصرف این ماده دچار توهم می شوند. یک روانپزشک گفت : شیشه یا کریستال ، اسپید ، فرشته ، اسید و قرصهای LSD بر عکس مواد مخدری نظیر کوکائین از دسته مت آمفتامین و تهییج کننده هستند. " مهدیس کامکار " افزود : این مواد فعالیت سیستم عصبی - حرکتی را بسیار زیاد کرده ، اشتها و خواب را کاهش و هیجان را افزایش می دهد. وی گفت : در موارد حاد مصرف این مواد توهم زا بوده و شخص دچار هیجان می شود مثلاً فکر می کند قادر به پرواز است و یا رنگ صدا را می بیند و یا اینکه به دلیل اختلالاتی در مغز تصور می کند که پیامبر است. وی اظهار داشت: گاهی این افراد تلقین پذیر بوده و میزان هوشیاری آنان نیز نسبت به زمان ، مکان و اشخاص به هم

می خورد. این روانپزشک گفت: افرادی که از مشتقات مت آم فتامین استفاده می کنند می توانند آنقدر برقصند تا بمیرند. مغز بر اثر مصرف این مواد نمی تواند سیستم تعادلی بدن را کنترل کند و به همین دلیل فشار به قلب، کلیه، طحال و دیگر اعضای بدن به دلیل فعالیت زیاد سبب خونریزی و در نهایت مرگ می شود. وی افزود: ممکن است قلب آنقدر تند کار کند که مغز نتواند آنرا کنترل کند. کامکار با اشاره به یکی از بیماران خود که به حملات هراسی بر اثر مصرف این نوع مواد مبتلا شده بود، تصریح کرد: این بیمار می گفت که با ورودی ۴۰۰ هزار ریال به یکی از باغات کرج رفته، ممکن است از این باغ زنده خارج شد و یا در همانجا مرد. وی افزود: اختلالات اضطرابی و هزianهای این بیمار پس از ۶ ماه همچنان ادامه دارد. کامکار تاکید کرد: پدیده ای که امروزه شاهد آن هستیم نوعی "نسل کشی فرهنگی" است، به آسانی می توان بدون جنگ، مغز انسانها را از بین برد و تنها جسم آنها را باقی گذاشت. وی اذعان داشت: کوکائین از آمریکای لاتین به کشور ما وارد می شود در حالیکه قیمت آن از آمریکای لاتین ارزان تر است، قرصهای LSD که قبلا دو هزار تومان خریداری می شد در حال حاضر ۱۰۰ تومان است، با کمی توجه می توان دریافت که دست باندهای بزرگی در قاچاق مواد مخدر در کار است. این روانپزشک گفت: هیجان شدید، احساس انرژی و گرما، سرخوشی شدید، تمایل به فعالیت شدید، بیخوابی شدید و در برخی موارد تورم و هزian و اختلالات در درک پس از مصرف مواد مت آم فتامین مشهود است. وی تصریح کرد: بر اثر مصرف این مواد بی مبالاتی جنسی بوجود می آید، بطور کلی موادی که بر مغز تاثیر می گذارند سبب

از بین رفتن اصول و منع ها می شوند. کامکار گفت: مصرف مواد دسته مت
آمفتامین ضربان قلب را افزایش داده و فشار خون را بالا می برد ضمن اینکه مردم
چشم گشاد شده و تنفس افزایش می یابد و ممکن است حمله قلبی اتفاق افتد. وی
افزود: اختلالات روانی که بر اثر مصرف مواد مهیج بوجود می آید نظیر توهم و
هزیان ممکن است بر اثر نرسیدن گلوکز و اکسیژن کافی به سلولها سبب تخریب
سلولها شده و دائمی و پایدار شود.

www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com
www.kandoo.cn.com

